

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 266/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **OKREGOWA SPÓLDZIELNIA MLECZARSKA**, Bialostocka 25, Giżycko, Poľská republika, zastúpenej JUDr. Jaroslavom Kevickým, advokátom, P. Mudroňa 601/45, Martin, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 43/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 43/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadost'učinenie **500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava V **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava V **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 43/2017. Ústavnému súdu navrhuje nálezom vysloviť porušenie jej označeného práva postupom okresného súdu v namietanom konaní a priznať jej tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou okresnému súdu 15. februára 2017 domáha voči žalovanému zaplatať špecifikovanej sumy. Vo veci bol 7. apríla 2017 vydaný platobný rozkaz, ktorý však bol uznesením okresného súdu z 30. októbra 2017 zrušený z dôvodu, že tento nebolo možné doručiť žalovanému. Konanie nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti meritórne ukončené.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti dôvodí, že od vydania uznesenia o zrušení platobného rozkazu z 30. októbra 2017 je okresný súd vyše tri roky nečinný. Argumentuje, že v jej prípade nejde o vec právne zložitú, kde by zložitosť predmetu konania mohla ovplyvniť plynulosť postupu konania. V označenom postupe okresného súdu vidí zbytočné prietahy v konaní, a teda porušenie jej označeného základného práva.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu

4. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 266/2021-13 z 26. mája 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti 2. júna 2021 vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti a k ďalším súvisiacim špecifikovaným okolnostiam.

5. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu podaním č. k. Spr. 3220/2021 z 9. júna 2021, súčasťou ktorého boli aj vyjadrenie zákonnej sudkyne a chronologický prehľad úkonov namietaného konania.

6. Predsedníčka okresného súdu vo svojom podaní uznala existenciu zbytočných priet'ahov vo vymedzenom období, a to od 10. júla 2018, keď bol spisový materiál predložený zákonnému sudcovi pre účely určenia termínu pojednávania, do 11. mája 2021, keď zákonný sudca nariadil vo veci termín pojednávania. Predsedníčka okresného súdu sa nestotožnila s námietkou sťažovateľky o zbytočných priet'ahoch v období od 30. októbra 2017 do 10. júla 2018, keďže podľa jej vyjadrenia v uvedenom úseku boli vykonávané úkony smerujúce k určaniu termínu pojednávania. Predsedníčka okresného súdu formulovala v závere vyjadrenie, že zbytočné priet'ahy v konaní neboli spôsobené subjektívnymi okolnosťami na strane zákonného sudcu, ale objektívnou situáciou spôsobenou nepriaznivým stavom v personálnych kapacitách okresného súdu a s tým súvisiacou neprímeranou zaťaženosťou jednotlivých sudcov vrátane zákonného sudcu vo veci sťažovateľky. Predsedníčka okresného súdu vyhodnotila ako neprímeranú sťažovateľkou požadovanú výšku primeraného finančného zadost'učinenia a napokon v závere svojho vyjadrenia navrhla, aby ústavný súd upustil od ústneho prejednávania veci.

III.2. Replika sťažovateľky:

7. Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 30. júna 2021. Zotrval v ňom na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti a poukázal v ňom na špecifickú situáciu veci sťažovateľky, kde podľa jeho názoru mohol konajúci súd jasne vyhodnotiť, že v prípade zlučovania zadlžených spoločností do jednej predĺženej spoločnosti, ktorá je zapísaná na tzv. bieleho koňa, dlžník (žalovaný v spore) nebude aktívne vykonávať obranu, čo sa malo potvrdiť aj na pojednávaní vykonanom 8. júna 2021, na ktorom okresný súd rozhodol vec rozsudkom pre zmeškanie. V argumentácii tiež poznamenal, že systémové nedostatky na strane konajúceho súdu v podobe poddimenzovaných personálnych kapacít nemôžu byť dôvodom na zmarenie základného práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde (berúc do úvahy aj predchádzajúce stanoviská účastníkov konania podľa právnej úpravy, účinnej do 31. decembra 2020) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle ustálenej judikatúry (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04), ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

10. Predmetom napadnutého konania je bežný obchodnoprávny spor, v ktorom si sťažovateľka ako žalobca uplatňovala voči žalovanému zaplataenie špecifikovanej sumy spolu s príslušenstvom z titulu neuhradených faktúr za dodaný tovar. Ústavný súd konštatuje, že obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľky aj s prihliadnutím na skutkový kontext veci nepovažuje z právneho a ani skutkového hľadiska za zložitú.

11. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáhoch konania podieľala osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd z chronologického prehľadu vykonaných procesných úkonov namietaného konania nezistil žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali pasivitu sťažovateľky ako účastníčky konania.

12. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom chronológie procesných úkonov namietaného konania, ktorú predložil okresný súd ústavnému súdu spolu so svojím stanoviskom č. k. Spr. 3220/2021 z 9. júna 2021, dospel k čiastkovému záveru, a to že je priebeh namietaného konania pred okresným súdom poznačený obdobiami nečinnosti. Obdobie pasivity okresného súdu v rozsahu približne piatich mesiacov, v ktorom okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka, bolo identifikované v úseku konania od 21. novembra 2017, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu z 30. októbra 2017, ktorým okresný súd zrušil vydaný platobný rozkaz zo 7. apríla 2017, až do 3. mája 2018, keď vyzval okresný súd uznesením žalovaného na vyjadrenie k podanej žalobe. Ďalšie obdobie ničím neospravedlnenej rozsiahlej nečinnosti okresného súdu v rozsahu takmer troch rokov bolo zistené v úseku konania od 25. mája 2018, keď bola okresnému súdu predložená doručka, z ktorej vyplynulo vypršanie úložnej lehoty na prevzatie zásielky žalovaným, do 11. mája 2021, keď určil okresný súd termín pojednávania k dátumu 8. jún 2021.

13. K obrane, v ktorej poukazuje okresný súd na svoju neúmernú zaťaženosť spôsobenú negatívnou situáciou v oblasti svojho personálneho obsadenia, ktorú sa okresný súd snaží prezentovať ako objektívnu okolnosť negatívne sa podpisujúcu pod plynulosť konania aj vo veci sťažovateľky, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02, II. ÚS 287/2019). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Ústavný súd poznamenáva, že je táto okolnosť z ľudského hľadiska, pokiaľ ide o zodpovednosť samotného zákonného sudcu, pochopiteľne ospravedlniteľná, avšak z hľadiska celkovej zodpovednosti okresného súdu za plynulosť konania vo veciach účastníkov konania ju zohľadniť nemožno.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka namietaného konania okresného súdu je neprimeraná a že obdobia neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku rozhodnutia).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

15. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

16. Vec sťažovateľky bola ku dňu rozhodovania ústavného súdu o jej ústavnej sťažnosti meritórne ukončená, a to vydaním rozsudku z 8. júna 2021, preto ústavný súd pre okresný súd príkaz konať neformuloval.

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur, ktoré odôvodňuje pocitmi bezmocnosti a právnej neistoty. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na konštatované zbytočné prieťahy spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu v namietanom konaní

a tiež s prihliadnutím na jeho neprimeranú dĺžku, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku rozhodnutia).

VI. Trovy konania

19. Sťažovateľka si uplatnila aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Ústavný súd zároveň vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola 1 087 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2021. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, za tri úkony právnych služieb (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) predstavuje sumu 576,12 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 691,34 eur (bod 3 výroku rozhodnutia).

20. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu